

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: BBDBAC/BBLBAC

Høst 2022

Forfatter(e): Gina Thomsen Rodriguez

Kandidatnummer(e): 5073

Tittel: Formidling av muntlig fortelling i barnehagen

Fag: Norsk

Hovedbegreper i oppgaven : Muntlig fortelling, formidling

Stavanger

03.01-2023
dato/år

Sammendrag

Muntlig fortelling er godt for barns språkutvikling, kreativitet, fantasi og mentale utvikling. Men gjennom min arbeidserfaring og praksis har jeg erfart at det ikke er så mye brukt i flere barnehager, dette gjorde meg nysgjerrig på hvorfor det er slik. Derfor har jeg valgt problemstillingen: «*Hva fremhever en pedagogisk leder som viktig med formidling av muntlig fortelling?*». Gjennom oppgaven håper jeg på å hjelpe og inspirere andre barnehager til å bruke mer muntlig fortelling i barnehagen. I tillegg til å oppsummere hva som blir fremhevet som viktig med formidling av muntlig fortelling, vil jeg også presentere noen anbefalinger for bedre formidling av muntlig fortelling i barnehagen.

Datamaterialet i studien ble innhent gjennom én informant som arbeidet som pedagogisk leder i en barnehage. Metoden som ble brukt var kvalitative intervjuer og observasjon. Gjennom et kodeskjema har jeg analysert datamaterialet og funnet gjentakende temaer i både intervjuene og observasjon. Disse var; formidling, språk, respons og valg av fortelling.

Studiens funn viser at pedagogisk leder fremhever både språket, kroppen og måten fortellingen blir bygget opp på, som viktig i forbindelse med formidling av muntlig fortelling. Gjennom observasjoner har det også kommet frem at dersom barna får delta kan dette gi et større fokus og engasjement i fortellerstunden. Ved valg av fortelling er det også viktig å se på barnas utvikling og alderen slik at man finner en fortelling som er tilpasset lytterne.

Studiens funn viser også at det er mye de samme fortellingene som går igjen i barnehagen. Dette ble pedagogisk leder observant på gjennom egne refleksjoner i intervjuprosessen. På bakgrunn av denne refleksjonen, ønsker hen å lære seg flere fortellinger. Dermed kan denne studien ha hjulpet barnehagen til å bruke mer muntlig fortelling i tiden fremover.

Basert på studiens funn har jeg trukket frem noen generelle anbefalinger for bedre formidling i barnehagen. Disse viser til fortellerglede og viktigheten av å gjøre historien til sin egen. Tydelig oppbygging fra start til slutt, i tillegg til å inkludere barna i fortellingen for engasjement og fokus.

Denne oppgaven har gjort at jeg har fått en enda tydeligere forståelse av viktigheten om muntlig fortelling og et sterkere ønske om å bringe det inn i barnehages hverdag i en større grad enn den er nå.

Forord

Denne oppgaven oppsummerer 2,5 lærerike år ved barnehagelærerstudiet ved Universitetet i Stavanger.

Jeg ønsker å takke min veileder som har løftet min oppgave og gitt gode råd gjennom hele forskningsprosessen.

Takk til min mann som har stilt opp mens høsten har vært preget av mye sykdom for oss to og vår sønn. Dere har vært min inspirasjon til å fullføre denne oppgaven.

Sist, men ikke minst, takk til meg selv. Det har vært krevende og vanskelig til tider. Likevel har jeg kommet gjennom dette med full kompetansesett. Det er jeg stolt over!

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
Forord	3
1.0 Innledning	6
1.1 Bakgrunn av valgt tema	7
1.2 Problemstilling og forskningsspørsmål	7
1.3 Oppgavens oppbygging	8
1.4 Avgrensning	8
2.0 Teori	8
2.1 Fagbegreper	9
2.2 Muntlig fortelling	9
2.2.1 Formidling	9
2.2.2 Språk og Fantasi	10
2.2.3 Barnas inkludering	11
2.2.4 Valg av fortelling	11
2.3 Hvorfor fortelle	11
3. Metode	11
3.1 Kasusstudie	12
3.1.2 Forskningsdesign	12
3.2 Valg av metode	12
3.2.1 Intervju	13
3.2.2 Observasjon	13
3.3 Datainnsamling	13
3.3.1 Informant	14
3.4 Analyse	15
3.4.1 Transkribering	15
3.4.2 Koding	15
3.5 Refleksjon	16
3.5.1 Validitet (troverdighet)	16
3.5.2 Reliabilitet (pålitelighet)	16
3.5.3 Etske refleksjoner	17
4.0 Empiri	17
4.1 Første intervju	17
4.2 Observasjon	18
4.3 Andre intervju	20
5.0 Diskusjon	20
5.1 Formidling	21
5.2 Språk	23

5.3 Barnas inkludering i fortellingen.....	24
5.4 Valg av fortelling.....	24
6.0 Avslutning.....	25
6.1 Konklusjon	25
6.2 Anbefalinger for bedre formidling	26
Litteraturliste:	27
Vedlegg	28
Vedlegg 1	28
Vedlegg 2	30
Vedlegg 3	31
Vedlegg 4	32
Vedlegg 5	33

1.0 Innledning

Gjennom fortelling får man oppleve glede, underholdning, felleskap og fantasi. Man kan forflytte seg fra garderoben i barnehagen og inn i fantasiens verden. Når man lytter til en fortelling kan man også kjenne på den empatiske siden sin som glede, lei seg, redd og sint. Hele følelsesregisteret kan vi kjenne på gjennom fortelling. Fortellingen gir rom for fortolkning, bearbeidelse og forståelse av andres og vårt eget liv. Læringen man får gjennom muntlig fortelling, kan være et viktig verktøy å ha gjennom livet. Fortelling kan bidra med å bearbeide problemfylte sider av hverdagen til barna (Høigård, 2021, s.128).

Likevel har jeg opplevd at muntlig fortelling ikke blir mye brukt i barnehagen. Louise G. Phillips (2000) har skrevet en forskningsartikkel om muntlig fortelling og poengterer at muntlig fortelling blir mer og mer neglisjert i forskjellige læringsmiljøer, ettersom det har blitt mer tilgjengelig med visuelle historier. Dette er urovekkende fordi muntlig fortelling kan ha en positiv innvirkning på barns fantasi, kreativitet og mentale utvikling. I tillegg kan det kultivere deres språkutvikling, både tale, lytte, lese og skrive (Phillips, 2000, s. 6).

I Norge har Stortinget fastsatt i lov av 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager (heretter barnehageloven) gitte bestemmelser om barnehagens oppgaver og innhold. Dette beskrives utfyllende i forskrift om rammeplan for barnehagens oppgaver og innhold (heretter rammeplanen). Rammeplanen er felles for alle barnehager og skal følges av hele landet for å sikre alle barna har et godt tilbud. Rammeavtalens kapittel 9 viser til at barnehagen skal sikre at barna skal erfare forskjellige formidlingsmåter av tekster og fortellinger. Det stilles blant annet krav til barnehagen:

«Gjennom arbeid med kommunikasjon, språk og tekst skal barnehagen bidra med:

- *møter et mangfold av eventyr, fortellinger, sagn og uttrykksformer*
- *opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale»*

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s 48)

Disse kravene skal sørge for at barn i barnehagen får muntlig fortellinger som en kilde til å utforske, reflektere og møte kultur, kunnskap og språk (Kunnskapsdepartementet, 2017, s 48). For at barnehager skal kunne gjennomføre dette i en travel hverdag som ellers kan være preget av digital og visuell formidling, krever det at barnehagene både prioriterer muntlig fortelling og at personellet er trygge i sin evne til formidling. Dette synes jeg er et spennende tema som jeg ønsker å utforske i min bacheloroppgave.

1.1 Bakgrunn av valgt tema

Gjennom min studietid ved Universitetet i Stavanger, praksisopphold og arbeidserfaring i barnehage har jeg fått et spesielt forhold til muntlig fortelling. Det å kunne fortelle ulike fortellinger fra bøker, oppdikte dem eller historier fra eget liv er noe jeg mener både voksne og barn har glede av. I tillegg er det lærerik, engasjerende og er med på å skape et fellesskap i barnehagen. Etter vi lærte om muntlig fortelling på universitetet og utførte det i praksis ønsket jeg å lære mer om selve formidlingen av fortellingen.

I barnehagene jeg har utført praksis i og arbeidet i har jeg lagt merke til at muntlig fortelling ikke er mye brukt. Men når det blir fortalt er barnas engasjement stort og man kan se at de har mye glede av dette.

Med denne oppgaven ønsker jeg å forske på hvordan muntlig fortelling blir formidlet i barnehagen. Jeg håper at denne studien kan bistå pedagogiske ledere og øvrig personell i andre barnehager med formidling av muntlig fortelling. Dette vil jeg gjøre ved å oppsummere studiens funn, gjennom forslag og refleksjon rundt hvordan formidlingen av muntlig fortelling kan bli bedre i barnehager. På denne måten håper jeg at muntlig fortelling kan bli en større del av barnehagehverdagen og spre glede til både voksne og barn.

1.2 Problemstilling og forskningsspørsmål

Formålet med denne oppgaven er å lære mer om formidling av muntlig fortelling og hvordan jeg kan forbedre min egen formidlingsevne. Etersom jeg er en fremtidig pedagogisk leder, har jeg bestemt meg på å fokusere på den pedagogiske lederen i oppgavens problemstilling. Min problemstilling er som følger:

«Hva fremhever en pedagogisk leder som viktig med formidling av muntlig fortelling?»

Videre har jeg to forskningsspørsmål som jeg arbeider med for å heve besvarelsen på problemstillingen:

- Hvordan formidlet den pedagogiske lederen fortellingen?
- Hvordan oppleves samholdet mellom barna og fortelleren i fortellerstunden?

For å besvare overnevnt problemstilling og tilhørende forskningsspørsmål, vil jeg observere hvordan pedagogisk leder formidler en muntlig fortelling, fortellingen er gullhår og de tre bjørnene. I tillegg vil jeg gjennomføre intervjuer både før og etter fortellerstunden. Dette gjøres i en anonymisert barnehage med en tilsatt pedagogisk leder.

1.3 Oppgavens oppbygging

Denne oppgaven består av 6 hovedkapitler, samt vedlegg. Første kapittel introduseres begrunnelse av tema og valgt problemstilling. Kapittel to inneholder viktige definisjoner og relevante teorier. I tredje kapittel presenteres valg av metode. Her vil jeg beskrive de metodiske valgene og forklare forskningsprosessen. I oppgavens fjerde kapittel presenterer jeg funn fra observasjonen og intervjuene, som jeg mener kan bidra til å besvare oppgavens problemstilling. I kapittel fem vil jeg videre drøfte de empiriske funnene mot hverandre, samt mot relevant teori. Det sjette kapittelet vil oppsummere oppgaven og resultatene jeg har kommet frem til. I tillegg vil jeg gi konkrete forslag til hvordan man kan forbedre formidlingen ved muntlig fortelling.

1.4 Avgrensning

I forhold til problemstillingen ønsket jeg i utgangspunktet å se på samholdet mellom barn og voksne i fortellerstunden. Etersom dette er et komplekst sosialt fenomen som kan være vanskelig å svare på som en hovedproblemstilling, har jeg valgt å ha dette med som et forskningsspørsmål. På denne måten får jeg mulighet til å observere den sosiale dimensjonen og bruke observasjon som støttende data i studien.

Selv om det kunne vært spennende og undersøkt flere pedagogiske ledere og barnehager, så setter oppgavens omfang begrensninger på hva jeg har hatt mulighet til å undersøke. Derfor har jeg valgt å gå dypere og søke en større forståelse gjennom en informant ved bruk av forskjellige måter å innhente data.

2.0 Teori

Jeg vil i dette kapittelet redegjøre for det teoretiske rammeverket som er benyttet i oppgaven. I kapittelets første del definerer jeg sentrale fagbegrep som blir brukt i oppgaven. I kapitlets andre del beskriver jeg tidligere forskning og teoretiske perspektiver som kan bidra til å besvare og belyse oppgavens problemstilling.

2.1 Fagbegreper

Her vil jeg presentere fagbegreper som blir brukt i oppgaven og min forståelse av dem. Noen ord kan ha flere betydninger, så disse har jeg beskrevet min forståelse av begrepene. Første avsnitt inneholder min forståelse av begrepene, mens i det andre og tredje avsnitt er begrepene definert ut ifra litteratur.

I problemstilling skriver jeg: hvordan pedagogisk leder *formidler* fortelling i barnehagen. Med dette mener jeg hvordan pedagogisk leder overbringer fortellingen til lytteren og hvordan fortellingen blir fortalt gjennom språket, kroppsspråket og fortellingens oppbygging. Med *Muntlig fortelling* mener jeg når noen forteller en historie høyt til noen andre. Det kan både være fiktivt eller noe fra virkeligheten. *Konkreter* som blir brukt i fortellingsstunden er gjenstander som hjelper barna til bedre forståelse av fortellingen. Barna får både lytte til hva som skjer men også opplevd handlingen av fortellingen visuelt gjennom konkretene.

Når jeg skriver om *å lytte* er det noe annet enn å høre, fordi gjennom lytting konstruerer barna mening. Og i en fortellerstund burde man tilrettelegge for at barna har mulighet til å lytte uten noe støy i bakgrunnen (Karsrud, 2020, s.89).

Med *respons* mener jeg svaret eller reaksjonen som barna gir under fortellingen. Enten om pedagogisk leder spør barna konkret, ser på barna med et spørrende blikk eller at barna responderer uten at noe blir gjort fra pedagogisk leders side. *Fantasi* er å forestille seg hva som skjer i fortellingen. Det er altså hvor fortellingen kan føre oss hen, om det er til Sahara eller til Nordpolen i nissens slede er fantasien denne evnen til å forestille seg det som skjer (Karsrud, 2020, s.25).

2.2 Muntlig fortelling

Det er mye som har blitt skrevet om muntlig fortelling både innen forskning men og faglitteratur. I denne oppgaven ønsker jeg å støtte meg på faglitteratur. Disse inneholder relevante teoretiske perspektiver som vil fungere som et rammeverk til oppgaven og som jeg vil bruke i mitt diskusjonskapittel.

2.2.1 Formidling

Det å tilrettelegge for lytting er når man har fjernet støy og forstyrrelser. Når barna lytter konstruerer de mening. Det er viktig at vi legger til rett for barnas lytting slik at de for øvd seg på dette (Karsrud, 2020, s.89).

Karsrud (2020) skriver om bruk av kropp i sin bok *Muntlig fortelling i barnehagen*. Karsrud sier at hun opplevde at barna ønsker full sikt til fortelleren fordi de ikke kunne «se» historien hvis noen andre satt i veien. Barna ønsker ikke bare å lytte til hva som ble sagt men også se hva som ble gjort med kroppsspråket til den som fortalte fortellingen (Karsrud, 2020, s.121)

Eskild og Hambro skriver om hvor viktig begynnelsen og slutten er når man forteller. I begynnelsen skal man invitere lytteren inn i fortellingen. Ved slutten av en fortelling skal man invitere lytteren ut av fortellingen gjennom og få en avslutning som oftest består av en løsning og at alt ordner seg. Og det er viktig å være tydelige på hva som skjer slik at lytteren skjønner at fortellingen er slutt og at den ikke sitter igjen med uklarhet om hva som skjedde i fortellingen (Eskild & Hambro, 2005, s.37-39)

I boken *Snikk, snakk, snute* av Eskild & Hambro skriver de at en av de viktigste tingene en må tenke på når man forteller er å lage om fortellingen til din egen. Man trenger altså ikke huske ordrett hva fortellingen handler om men heller lære innholdet til fortellingen utenat. Det å fortelle en fortelling som du selv synes er gøy vil smitte over på barna som lytter til fortellingen. Denne kjekke fortellerstunden mellom barna og fortelleren er det magisk med fortelling, at alle sammen kan kose seg med fortellingen både lytter og forteller (Eskild & Hambro, 2005, s.24-26)

Aspeli skriver i sin bok *Fortell! Fortell!: fortelling som drivkraft i lek og samspill* (1996) at det er når man frigjør seg fra det som står i boken at fortellingen blir levende på en helt annen måte enn om man kun skulle lest opp fra en bok. For når man er frigjort fra boken og forteller muntlig til barna kan man bruke kroppsspråket mer, få bedre øyekontakt med barna og bygge opp stemningen på en helt annen måte (Aspeli, 1996, s.18).

2.2.2 Språk og Fantasi

Aspeli forteller om undersøkelser som omhandler de voksnes språkbruk i barnehagen. Funnene de fant i undersøkelsene tydet på at språket er ensidig og at det blir brukt til å dirigere barna. Gjennom fortelling blir barnas språkmiljø beriket (Aspeli, 1996, s. 35).

Karsrud sier at fantasiens muligheter ikke stopper i fiksjon, fordi fortellingen kan føre oss hvor som helst gjennom fri fantasi. Ved å bruke fantasi har vi evnen til å føre oss bort fra våre eget rom og helt bort til verdens størst fornøyleses park i Florida (Karsrud, 2020, s 25).

2.2.3 Barnas inkludering

Respons er noe Karsrud trekker frem som kan være med å øke barnas konsentrasjon og engasjement under fortellingen. Man kan trekke barna inn i fortellingen gjennom å stille spørsmål til hva som skjer i fortellingen, bestemme hva noe er eller heter. På denne måten blir barna inkludert i fortellingen gjennom å være medfortellere (Karsrud, 2020, s.123-125).

2.2.4 Valg av fortelling

Eskild & Hambro skriver at når man skal velge fortelling må man finne noe man selv liker. I tillegg er det viktig som forteller å se på alderen til barnegruppen man skal fortelle til. Til de minste passer fortellinger med gjentakelser mens for de eldre kan myter og fortellinger som vekker undring hos barna være passende (Eskild & Hambro, 2005, s. 43).

2.3 Hvorfor fortelle

I faget språk, tekst og matematikk har jeg lært hvorfor fortelling er en viktig del av barnehagehverdagen. Fortelling har en positiv innvirkning på barnas kreativitet, fantasi, språkutvikling og den mentale utviklingen. På tross av alle disse positive innvirkningene har flere læringsmiljøer valgt å ignorere den muntlige fortellingen (Phillips, 2000, s. 6).

Som jeg har nevnt tidligere står det i rammeplanen om fortelling og at det skal være en del av innholdet i barnehagens hverdag. Karsrud skriver dette i sin bok Muntlig fortelling i barnehagen at fortelling er en grunnleggende tankeform. Gjennom fortelling får barnet mulighet til å danne sin egen identitet, utvikle tanke, språk og forestillingsevne. Videre forteller hun at gjennom å lytte til fortellinger kan barna skape bilder og indre opplevelser av et helt annet univers (Karsrud, 2020 s.25). Aspeli skriver fortellingen gir oss mulighet til å skape distanse uten at man miste nærhet (Aspeli, 1996, s. 25). Han mener da at når man lytter til en fortelling kan man fantasere seg bort til et annet univers uten at man flytter seg bort fra der man er.

3. Metode

I dette kapittelet vil jeg redegjør for den metodiske tilnærmingen som benyttes i studien og gi en begrunnelse på hvorfor jeg har tatt de metodiske valgene som har blitt gjort. Innledningsvis vil jeg begrunne mine metode valg og fremstille dem, i tillegg til mitt vitenskapelige ståsted.

Etter dette vil jeg gå igjennom metodevalg, og gjennomførelse av studien. Avslutningsvis reflekterer jeg om validitet, reliabilitet og etikk tilknyttet studiens metodevalg.

3.1 Kasusstudie

Min kasusstudie fokuserer på en bestemt person som har 15 års erfaring som pedagogisk leder i en utvalgt anonymisert barnehage. Jeg undersøker hva pedagogisk leder synes er viktig med sin egen formidling av muntlige fortellinger i barnehagen, i tillegg til å undersøke hvordan formidlingen gjennomføres og hvordan samholdet i fortellerstunden oppleves. Fortellingen som blir fortalt i fortellerstunden er 'Gullhår og de tre bjørnene'.

En kasusstudie er definert som en utforskning av et «bundet system». Denne typen studier vil fokusere på få eller en undersøkelsesenheter, som for eksempel en person, en hendelse eller en organisasjon (Merriam; 1998, Postholm, 2010, s. 50) En kasusstudie kan brukes for å utforske handlinger i hverdagslivet og studere fenomener i sine naturlige omgivelser (Postholm, 2010, s. 51). Kasusstudier er også beskrevet som «steg til handling» (Adelman, Kemmis & Jenkins, 1980, s- 60; Postholm, 2010, s. 51). Beskrivelsene og kunnskapen som en kasusstudie bidrar med, kan bli tolket og brukt videre i praksisfeltet (Postholm, 2010, s. 51).

3.1.2 Forskningsdesign

Ved valg av forskningsdesign ble det naturlig for meg å velge et eksplorerende forskningsdesign. Et eksplorerende design gir fleksibilitet og mulighet for å ta forskjellige veivalg underveis i studien. En fordel med dette er at det gjennom studiet kan åpne for ny og spennende kunnskap, som kan danne grunnlag for nye problemstillinger og forskningsspørsmål (NEM, 2009). Gjennom mitt arbeid med oppgaven har jeg endret problemstilling en rekke ganger for å kunne spisse den i den retningen som empirien har tatt meg. I tillegg har jeg måttet lese mer litteratur i etterkant, for å styrke min forståelse og innsikt. Jeg har valgt en induktiv forskningsstrategi, ettersom det er situasjonen (muntlig fortelling i barnehage) som former studien min (Postholm, 2010, s. 26).

3.2 Valg av metode

Metode er en fremgangsmåte som skal hjelpe meg med innsamling av data til forskningsoppgaven min. Jeg har på bakgrunn av oppgavens problemstilling valgt kvalitativ forskningsmetode. Ved bruk av kvalitativ forskning kan man innhente opplevelser eller meninger til enkeltpersoner (Dalland, 2020, s.54). Mitt mål gjennom datainnsamlingen blir å innhente meninger, opplevelser og perspektiver til pedagogisk leder rundt hva som er viktig

med formidling av muntlig fortelling i barnehagen. For å innhente et helhetlig bilde, har jeg valgt både observasjon og intervju som metode. Dette fordi jeg forventer og få tykke beskrivelser gjennom både intervju og å observere handling. Tykke beskrivelser kan forklares med å kontekstualisere, hvor man ikke kun ser på hva som blir sagt men også ser på konteksten det blir sagt i. Ved hjelp av data fra intervju og observasjon, vil jeg få en større forståelse av konteksten. I tillegg får jeg se om at det som ble sagt stemmer overens med hva som ble gjort (Geertz, 1973; Kvale & Brinkmann, 2021, s.112).

3.2.1 Intervju

Jeg har valgt å benytte meg av et semistrukturert intervju. Dette har jeg valgt for å kunne følge opp informantens svar og åpne opp for nye retninger gjennom samtalen (Brinkmann & Kvale, 2021, s. 162). Til intervjuet satt jeg sammen en intervjuguide som ble gjennomgått sammen med veileder (se vedlegg 1 & 3). Intervjuguiden inneholdt spørsmål, stikkord og oppfølgende spørsmål dersom noe var uklart for informanten.

3.2.2 Observasjon

Jeg har valgt å observere fortellerstunden for å få et helhetlig bilde av pedagogisk leder sin praksis. Som observatør har jeg valgt å være ikke-deltagende. Dette er fordi jeg ønsker å fokusere på observatørrollen og innhente mest mulig data. Mitt fokus ble satt mot formidlingen til pedagogisk leder, relasjonen til barna og samspillet dem imellom. Dersom jeg skulle være deltakende observatør, ville jeg sannsynligvis ikke fått like stort fokus på datainnsamlingen og ikke fått mulighet til å ta notater.

På forhånd hadde jeg utarbeidet en observasjonsguide (se vedlegg 2). Observasjonsguiden er en liste over ulike ting jeg ønsket å være observant på og ha i bakhodet under observasjonen. Denne ble gjennomgått og godkjent av veileder.

3.3 Datainnsamling

Høsten 2022 tok jeg kontakt med flere pedagogiske ledere på e-mail og inviterte til å bidra i min studie. Jeg fikk mitt først svar noen dager senere. Informanten som ønsket å delta måtte først høre med styrer i barnehagen. Deretter mottok jeg en e-mail om når jeg kunne komme til både intervjuene og observasjon. Da intervjuene og observasjonen var avtalt sendte jeg intervjuguiden til informanten. Dette var noe hen ønsket selv.

3.3.1 Informant

Ifølge Kvale & Brinkmann (2021) er det noen informanter som er bedre enn andre. En god informant samarbeider, er motivert og kunnskapsrik (Kvale & Brinkmann, 2021, s.194). Jeg valgte en pedagogisk leder som jeg allerede kjenner til, i håp om at vedkommende kunne gi meg lange svar med gode beskrivelser. Svarene som blir gitt i intervjuet mener jeg også vil bli styrket ettersom informanten kjenner meg og det da blir lettere å åpne seg når man er mindre nervøs. I og med at jeg ikke skal forske på hvor godt arbeidet er, men heller hvordan de jobber, vil en tillitsfull relasjon være en god faktor i intervjuet. Ved observasjonen håper jeg at det vil være en mer naturlig fortellerstund ettersom både informant og barna er kjent med meg. Dette kan også være med på å minske en mulig forstyrrende faktor som kunne oppstått hvis de ikke viste hvem jeg var.

Men på en annen side kan det at jeg kjenner informanten være en ulempe, dette fordi jeg allerede har forventninger av hen og det kan være jeg ikke får de «tykke beskrivelsene» som jeg håpet på (Geertz, 1973; Kvale & Brinkmann, 2021, s.112). Selv om jeg kjenner informanten trenger ikke dette bety at det er hen som har de mest utfyllende svarene. Og som Brinkmann & Kvale sier er det intervjueren sin oppgave og sørge for å motivere informanten slik at man kan få informasjon man ønsker ut ifra intervjuet (Kvale & Brinkmann, 2021, s.195).

3.3.2 Gjennomføring av datainnsamling

Ettersom mitt ønske er å forske på hva en pedagogisk leder fremhever som viktig med muntlig fortelling. Har jeg valgt å ha to intervju og en observasjon av en pedagogisk leder. Jeg har valgt å ha et intervju etterfulgt av observasjon og så enda et oppfølgende intervju. All datainnsamling skjedde på samme dag, høsten 2022.

Første intervju ble utført på et møterom i barnehagen. Det var satt av 30 minutter. Intervjuet startet med lett prat, før jeg gikk gjennom informasjonsskrivet. Her fikk informanten informasjon om studiens formål, hva det vil si å delta, rettigheter og behandling av data. Etter at informanten ga sitt samtykke gjennom samtykkeerklæringen startet intervjuet. I intervjuet brukte jeg intervjuguiden aktivt, men stilte også oppfølgende spørsmål til svarene jeg fikk. Intervjuet opplevdes som en god samtale der flyten gikk naturlig. Svarene jeg fikk fra intervjuet ble brukt som et utgangspunkt til hva jeg skulle fokusere på i observasjonen. Før observasjonen begynte brukte jeg fem minutter for å skrive ned tanker og fokuspunkter.

Når det var tid for observasjon ble barna hentet inn til fortellerstunden. Før det startet, fikk jeg hilse på barna og forklare at jeg skulle være med i bakgrunnen og skrive med penn og papir. I observasjonen er barna 3-4 år og det er både gutter og jenter. Observasjonen startet i det pedagogisk leder kom inn i rommet. Det var mange inntrykk og mye som skjedde på en gang. Dette førte til at jeg hadde behov for å utfylle notatene mine, etter at observasjonen var ferdig.

Siste intervju ble gjennomført rett etter observasjonen. Her hadde jeg mulighet til å stille oppfølgende spørsmål rundt uklarheter fra første intervju, beskrivelser fra observasjonen og generell refleksjon. I dette intervjuet var stemningsleiet litt mer anspent. Dette tolker jeg som en frykt fra pedagogisk leder om å bli vurdert. For meg var det viktig å holde meg nøytral og saklig.

Intervjuene ble sendt til informanten den samme dagen som de ble utført slik at hen kunne lese igjennom dem og komme med noen kommentarer eller oppklaringer om det var ønskelig. Dette har gjort at dataen jeg samlet inn er «bekreftbare» (Postholm, 2010, s.169).

Under intervjuene noterte jeg på PC-en, mens under observasjonen noterte jeg med penn og papir. For å kvalitetssikre intervjuene og observasjonen, utfylte jeg notatene og transkriberte innholdet ned med en gang (Dalland, 2020, s.115)

3.4 Analyse

I dette delkapittelet vil jeg gjengi hvordan jeg har gått fra interaksjon og felt-observasjon, til analysefasen der jeg har arbeidet med resultatet fra datainnhenting: analyse og transformasjon fra observasjon og muntlig samtale til skriftlig datamaterialet.

3.4.1 Transkribering

Ved observasjonen skrev jeg stikkord og korte setninger med penn og papir. Den innsamlede dataen utfylte jeg da jeg kom hjem slik at det var ferskt i minnet. Ved intervjuet skrev jeg alt som ble sagt på datamaskinen under intervju prosessen.

3.4.2 Koding

Metoden jeg har brukt for å gå frem for å analysere intervjuene er koding. Jeg startet med å gå igjennom de transkriberte intervjuene for så å markere det som er relevant for min oppgave. Deretter gikk jeg gjennom observasjonen for å se etter likheter eller andre relevante funn. Ut

fra markeringen fant jeg gjentakende temaer, som det ble naturlig å organisere informasjonen under. Disse temaene har jeg brukt som nøkkelord i kodelarbeidet mitt og er felles for både intervju og observasjon. Nøkkelordene er; formidling, språk, respons og valg av fortelling.

Ved gjennomgang av dataen har jeg kodet materialet i forskjellige farger, koblet opp til nøkkelordet. I dette arbeidet brukte jeg et kodeskjema, se vedlegg 4 for anonymisert replika. Etter gjennomført koding satt jeg igjen med et mye mer strukturert datasett, der jeg lettere kunne se likheter og sammenligne funnene mellom intervjuene og observasjonen. Denne fremgangsmåten har gitt meg mulighet til å strukturere funnene etter datainnhenting i empirikapittelet (se punkt 4.0), samt diskutere det videre i diskusjonskapittelet (se punkt 5.0). Etter at datamaterialet var ferdig transkribert, kodet og brukt til diskusjonen, har de alle blitt makulert.

3.5 Refleksjon

I dette delkapitlet ønsker jeg å si noe om studiens reliabilitet, validitet og forskningsetikk. Dette er slik at leseren skal kunne vurdere studiens kvalitet og troverdighet.

3.5.1 Validitet (troverdighet)

For at denne studien skal være *troverdig* er det viktig at forskningsprosessen er åpen og transparent. I metode kapittel 3.1 viser jeg hvilken type studie og forskningsdesign jeg har valgt. I kapittel 3.2 har jeg reflektert over metode valg. Videre kapittel i 3.3 har jeg forklart hvordan forskningsprosessen har blitt gjennomført. I tillegg har jeg beskrevet hvordan jeg kom i kontakt med informanten (se punkt 3.3) og hvordan datainnsamlingen ble gjennomført (se punkt 3.3.2). Dette skaper åpenhet rundt hvordan studien er gjennomført og øker validiteten.

3.5.2 Reliabilitet (pålitelighet)

For å si at studien er *pålitelig*, har jeg arbeidet etter å gjennomføre studien konsekvent etter plan, med bruk av utarbeidet intervjuguide og observasjonsguide. Begge disse er gjennomgått og godkjent av veileder før bruk. Disse har bidratt med å styrke påliteligheten, ettersom de har gjort meg observant på å ikke stille ledende spørsmål og ha et åpent sinn. De har også bidratt til en «rød-tråd» gjennom forskningsprosessen. Gjennom datainnsamlingen tok jeg notater, som jeg umiddelbart bearbeidet og fylte ut med gode helhetlige beskrivelser.

Gjennomgående dette arbeidet har det vært viktig for meg å være objektiv og holde funnene frie for forutinntatte synspunkter. Etter at intervjuene var transkribert, fikk informanten

mulighet til å lese igjennom og verifisere innholdet. Dette har bidratt til at dataene er bekreftbare (Østerud, 1995: Postholm, 2010, s. 169). Dette har vært med på å sikre kvaliteten på observasjonen og intervjuene, noe jeg mener bidrar til studiens pålitelighet.

3.5.3 Etske refleksjoner

Taushetsplikt, personvern og respekt for informantens privatliv er viktig når man skal observere og intervjuer. Informasjon om min forskningsoppgave ble gitt til informanten slik at hen visste hva oppgaven handlet om over mail. Før intervjuet og observasjonen startet gikk vi sammen gjennom samtykkeerklæring og informanten skrev under på denne. I samtykkeerklæringen gjorde jeg det klart at alt av personopplysninger vil bli slettet etter oppgaven er levert inn (se vedlegg 5). Både barna og informant er anonymisert og private opplysninger er utelatt fra oppgaven (Dalland, 2020, s.126). All rådata og datamateriell som er brukt i oppgaven for analyse og diskusjon, har blitt slettet og makulert etter at oppgaven ble ferdigstilt.

4.0 Empiri

I det følgende kapittelet vil jeg presentere undersøkelsens funn. I første delkapittel vil jeg presentere de svarene jeg fikk fra det første intervjuet, deretter observasjonen og til slutt det siste intervjuet. Disse dataene mener jeg er relevant til problemstillingen: «*Hvordan reflekterer pedagogisk leder rundt sin egen formidling for barnegruppen?*».

4.1 Første intervju

I det første intervjuet ønsket jeg å fokusere på hva informanten trekker frem som er viktig med formidling av fortelling og hvordan hen jobber med muntlig fortelling i barnehagen. Nedenfor er svarene jeg fikk av den pedagogiske lederen:

Det første spørsmålet var hvordan hen jobbet med formidling av muntlig fortelling i barnehagen.

«Når jeg formidler en fortelling til barna prøver jeg å skape et eierforhold til fortellingen. Jeg prøver da å gjøre den min egen fortelling med egne karakterer. Kroppsspråket bruker jeg mye, og jeg bruker ansiktsuttrykkene mine til å vise hvilken følelse de forskjellige karakterene føler. Jeg jobber også mye med stemmen min, og tilpasser den til karakterene som er med i fortellingen. Rommet er også viktig når man skal formidle en fortelling at barna kan lytte uten å bli distraheret av andre ting eller mennesker.»

Deretter spurte jeg om hva som ble gjort med språket i fortellingene og hva hen endret på dem.

«Måten vi tilpasser fortellingene til barna på er å ta utgangspunktet i barna og hvor de er i utviklingsstadiet. På den ene siden trenger noen av barna litt mer visuell støtte enn andre. Mens på den andre siden er den noen av barna som ikke behøver den samme visuelle støtten. Språket i fortellingene forenkler hen hvis det er vanskelig, slik at det er mer forståelig for barna. Hen bytter også forklaring av gjenstander ut med mer gjenkjennelige ting.»

Jeg spurte deretter om hva som engasjerte barna i muntlig fortelling.

«Det jeg har opplevde som engasjerer barna er inkludering i fortellingen. Gjennom at jeg stiller spørsmål og at det får være med på å bestemme navn og si sine tanker. Også prøver jeg å lytte til barna og det de har å si også forsøker jeg å inkludere alle barna i fortellingen slik at de deltar aktivt i fortellerstunden. Det er dette jeg opplever som skaper engasjement hos barna. Også det å få blikk kontakt med dem og å endre stemmen til de forskjellige karakterene er med på å gjøre barna mer engasjerte. Hvordan man starten fortellingen er også viktig, å skape nysgjerrighet hos barna allerede fra begynnelsen er veldig bra. Dette er viktig for konsentrasjonen til barna men også for å skape en god opplevelse for dem.»

Jeg spurte da om det var satt noen bestemte mål for denne fortellerstunden.

«Målet er at vi skal ha det koselig sammen. Og at det skal være en kjekk opplevelse for barna og meg selv. Jeg fokuserer ikke på noen samspillsmål eller språkmål. Men jeg ønsker at vi får en hyggelig fortellerstund sammen.»

I slutten av første intervju spurte jeg hvilken fortelling hen sku fortelle, om barna hadde hørt den før og hvorfor hen valgte denne fortellingen.

«Jeg skal fortelle om gullhår og de tre bjørnene. Alle barn har nok hørt den før, vi har hatt den på avdelingen hos oss men også på småbarns avdelingen vet jeg at de forteller den ofte. Jeg har valgt denne fortellingen fordi barna i denne alderen ønsker gjentagelser.»

4.2 Observasjon

Observasjonen varighet var 12 minutter. Det var en pedagogisk leder og 4 barn tilstede i tillegg til meg som observatør.

Rommet som ble brukt var et samlingsrom der barna pleier å sitte til morgensamling. Den pedagogiske lederen hadde forskjellige konkrete til fortellingen. Hen hadde noen figurer som lå i en skattkiste og et hus som inneholdte møbler som var passende til fortellingen. Huset lå på gulvet med inventer mens den pedagogiske lederen holder skattkisten i hånden. Barna satt i en liten halvsirkel.

Da pedagogisk leder kom inn i rommet åpne alle fire barna munnen og var helt stille. Kroppene til barna beveget seg litt frem og tilbake mens de fortsatt satt på putene på gulvet. Den pedagogiske lederen satt seg ned og spurte barna hva de trodde kisten innhold var. Dinosaur, nisse og en prinsesse var noe av det som ble gjettet. Kisten ble åpnet sakte og ut tok den pedagogiske lederen en liten bjørn, en mamma bjørn, en pappa bjørn, en liten dukke som hadde gult hår mens hen spurte barna hvilken fortelling de trodde hen skulle fortelle. Det ene barnet roper «gullhår» mens hen pekte på dukken. Pedagogisk leder sa «Jaa, det er gullhår og de tre bjørnene jeg skal fortelle til dere i dag». Hen spurte barna om de hadde hørt fortellingen før og tre av barna sa ja mens det fjerde barnet nikket. Pedagogisk leder startet med å fortelle mens to av barna holdt på å prate om hvor gamle de var. Hen lytter til hva barna sa mens hen spurte dem om hvor gamle de trodde bjørnene var. De kom sammen frem til at de tre bjørnene var 4år, 20år og 47år. Pedagogisk leder fortsatte fortellingen og laget ulike stemmer på hver av karakterene i historien, den minste bjørnen hørtes ut som en lat skolegutt fra Stavanger. Barna ler hver gang den minst bjørnen prater. Da pedagogisk leder startet med å fortelle om gullhår, spurte hen barna hvorfor de tror hun heter det. Barna så på hverandre og snakket sammen, «fordi hun har sånn hår» sa det ene barnet. «Ja, det stemmer» sa pedagogisk leder. Så fortsatte hen fortellingen med de tre bjørnene hen viste med hendene at den lille bjørnen var minst mens mamma bjørn var litt større og pappa bjørnen var størst. Videre i fortellingen lo barna når gullhår satt på den harde stolen, da laget pedagogisk leder et ansiktsuttrykk som kan tyde på at noe var vondt. Mens når stolen til den minste bjørnen knakk endret hen ansiktsuttrykket til overrasket. Når gullhår lå i sengen og sov laget pedagogiske leder snorkelyder og barna lo igjen. Da bjørnene kom hjem trampet den pedagogiske lederen med føttene. Barna er var helt stille mens de så på bjørnene som kom tilbake til huset sitt hvor gullhår var. Pedagogisk leder fortalte at når bjørnene kom hjem til huset sitt gikk de bort til sengene og så gullhår som lå i sengen, plutselig våkner gullhår opp og skrikere mens hun springer langt ut fra skogen. Barna lo igjen mens de satte seg helt bort til huset og tok en ting hver av konkretene som de begynte å leke med.

4.3 Andre intervju

I det andre intervjuet ønsket jeg å spørre oppfølgende spørsmål, diskutere uklarheter og høre informantens egne tanker rundt formidlingen.

Det andre intervjuet starte med hvordan den muntlige fortellingen hadde gått.

«Jeg syntes den muntlige fortellingen gikk bra og jeg var overasket over engasjementet til barna, noen av barna var gode bidragsytere og hjalp til med å gjøre fortellingen enda mer spennende med å gi respons. Og målet om å ha en god opplevelse sammen ble nådd.»

Deretter spurte jeg hvordan formidlingen var.

«Jeg brukte mye kroppsspråk og fikk god blikkontakt med barna. Hen forteller også at oppbygningene i fortellingen gjør det lettere for barna å følge med. Fortellingens oppbygningen var at den starter med en begynnelse hvor man får møte karakterene i fortellingen, en midt med noe spennende som var når gullhår kom i huset og en avslutning da bjørnene kom tilbake og gullhår sprang inn i skogen. At oppbygningen i denne fortellingen er så tydelig tror jeg er med på at barna følger med og sitter og lytter til fortellingen.»

Etter dette spurte jeg om hvordan hen forholdt seg til barna i fortellerstunden.

«Alle barna ble inkludert og jeg prøve å få alle til å delta i fortellingen gjennom turgiving. Men jeg synes det var vanskelig med balansegangen i fortellingen. Dette fordi jeg var usikker på hvor mye jeg skulle inkludere barna. Tre av barna var engasjert med kropp og pratet med meg igjennom fortellingen mens det fjerde barnet sa litt mindre. Så da prøvde jeg å stille mer spørsmål til dette barnet.»

Til slutt spurte jeg om pedagogisk leder ønsket å tilføye noe.

«Jeg har forstått nå at vi gjerne må jobbe mer med muntlig fortelling i barnehagen vår. Jeg ønsker å lære meg flere fortellinger og håper at de andre i personalet også vil være med å lære seg nye fortellinger slik at vi kan fyller barnehage hverdagen med mer fortelling fordi det er veldig gøy og det var så kjekt å se hvor mye barna koste seg.»

5.0 Diskusjon

I dette kapittelet skal jeg videre fortolke funnene og drøfte disse opp mot oppgavens teoretiske bidrag, for å forsøke å svare på oppgavens problemstilling. Kapittelet vil drøfte temaene som kom frem gjennom mitt analysearbeid; formidling, språk, barnas inkludering.

5.1 Formidling

Det å bruke kroppsspråket i den muntlige fortellingen er noe pedagogisk leder fortalte at hen la vekt på ved formidling av muntlig fortelling. Når jeg observerte kunne jeg se at hen brukte armene til å vise hvor stort/lite noe var, hen pekte, og kontrollerte figurer med armene. Beina ble brukt til tramping. Ansiktet brukte pedagogisk leder til å lage grimaser eller å vise følelsene til personene i fortellingen. Karsund (2020) viser til viktigheten av at barn får muligheten til å få full sikt til fortelleren og at historien blir visualisert gjennom formidlingen. I tillegg til å lytte til historien, ønsker også barn å se historien gjennom kroppsspråk (Karsrud, 2020, s.121). Observasjonen stemte overens med hva Karsrud sier er viktig og barnas engasjement rundt formidlingen bekrefter dette; historien blir levende når pedagogisk leder formidler med mer enn bare ord.

Rommet hvor fortellerstunden ble holdt var lukket og det var ingen andre tilstede enn pedagogisk leder og barna som skulle være med. Det ble da tilrettelagt for barnas lytting gjennom å fjerne distraherende lyder og gjenstander slik at barna kunne konsentrere seg på å kun lytte og se på den pedagogiske lederen gjennom den muntlige fortellingen. Men lytting var ikke noe den pedagogiske lederen nevnte i intervjuene. Dette er taus kunnskap fra pedagogisk leders side, som hen har tilegnet seg gjennom praksis. Jeg identifisere det å tilrettelegge for barnas lytting som viktig når man skal formidle muntlig fortelling, selv om den pedagogiske lederen ikke nevnte det i intervjuet. Dette er et utfall av tykke beskrivelser som viser at informasjonen man får gjennom intervju blir bedre når en observerer i tillegg. På denne måten kan man gi en tykk beskrivelse av situasjonen, som du ikke ville fått gitt gjennom kun intervju.

Ved observasjonen startet pedagogisk leder fortellingen med å snakke med barna om hvor gamle bjørnene var. Dette gjorde hen ettersom barna hadde en samtale om egen alder. Denne innledningen til fortellingen var ikke en klassisk start som «det var en gang», men det var en effektiv måte å fange barnas oppmerksomhet og introdusere fortellingen. Eskild & Hambro argumenterer for at en av de viktigste elementene i formidlingen, er å gjøre fortellingen til sin egen (Eskild & Hambro, 2005 s. 24-26). Dette kan man observere hos pedagogisk leder, på måten hen introduserer fortellingen på. Man ser det også med stemmene på karakterene, hvor blant annet den minste bjørnen var en gutt fra Stavanger. Viktigheten av å gjøre fortellingen til sin egen, støttes opp av Aspeli (1996) som skriver at når man frigjør seg fra det som står i boken, blir fortellingen levende på en helt annen måte (Aspeli, 1996, s.18).

Da pedagogisk leder ble spurt om å reflektere rundt egen formidling, svarte hen at både blikkontakt og kroppsspråket var hen fornøyd med. Oppbygningen av fortellingen var også i fokus, da dette gjør det lettere for barna å følge med på fortellingen. Eskild og Hambro (2005) viser til viktigheten av begynnelsen og slutten i en fortelling. I begynnelsen må man invitere barna inn i fortellingen, slik at de vet at den starter og hva som skal skje. I tillegg må man gi en klar avslutning, gjerne i form av en løsning der alt ordner seg. Gjennomgående må formidleren være tydelig, og lede barna igjennom fortellerstunden (Eskild & Hambro, 2005, s.37-39). Gjennom observasjonene så jeg at den pedagogiske lederen hadde noen av konkretene i en skattkiste. Jeg observerte at barnas munn åpnet seg da de så kisten og at de virket spente på å se hva som var i den. Så allerede her har pedagogisk leder skapt en forventning for barna og stimulert nysgjerrighet for hva var i skattkisten. Da fortellingen startet begynte pedagogisk leder med å si hvor gamle de tre bjørnene var. Gjennom å inkludere barna ved å bestemme hvor gammel bjørnene var tolker jeg dette som at den pedagogiske lederen inviterte barna inn i fortellingen fra begynnelsen slik som Eskild og Hambro skrev. Dette ble gjort både gjennom skattkisten og at barna fikk være en del av å se og ta på konkretene som var inni men også ved å bestemme alderen på bjørnene.

I det første intervjuet sa pedagogisk leder at hvis man forteller noe man selv synes er spennende, så får man et helt annet eierforhold til fortellingen. For pedagogisk leder er det lettere å gjøre mer ut av selve fortellingen når hen selv har skapt et eierforhold til den. Da kunne hen tilpasse stemmene til karakterene i fortellingen og bruke kroppen sin mer som et virkemiddel. Dette støttes opp av Eskild og Hambro, som viser til at improvisasjon og eierskap over historien vil føre til engasjement og at fortellergleden smitte over på lytterne. Det er dette som vil gjøre fortellerstunden mellom barna og fortelleren ekstra fin, at både forteller og lytter kan ha det hyggelig sammen og oppleve fortellingens magi (Eskild & Hambro, 2005, s.24). Aspeli argumenterer også for at når man frigjør seg fra fortellingen kan man bruke kroppsspråket mer, få bedre øyekontakt med barna og bygge opp stemningen på en helt annen måte (Aspeli, 1996, s.18)

Under intervjuet ble pedagogisk leder spurt om målet ved fortellerstunden. Hen svarte at de skulle ha en kjekk og koselig opplevelse. I observasjonen kunne jeg se at alle barna var engasjerte i historien og gledet seg over fortellingen som ble fortalt. Også i det siste intervjuet kunne pedagogisk leder si at målet ble nådd, ettersom at alle barna var fornøyd og at de hadde en hyggelig samling.

5.2 Språk

Aspeli (1996) viser til at voksnes dagligdagse språkbruk i barnehagen kan være ensidig og dikterende ovenfor barna. Gjennom fortellingen kan derimot språkmiljøet i barnehagen berikes (Aspeli, 1996, s. 35). I det første intervjuet sier pedagogisk leder at hen moderniserer språket og forenkler det slik at barna kan forstå det lettere. Man kan lure på om dette gjør at barnas språk ikke blir beriket på samme måte som om man hadde beholdt det originale språket i fortellingen. Jeg undrer over Aspeli sitt utsagn, og lurer på om språket kan bli for enkelt for barna. Hvis man beholder det originale språket i fortellingen eller inkluderer nye ord kan man berike språket deres? Og som personell i barnehagen skal man legge til rett for progresjon av barnas språk.

I observasjonen av gullhår og det tre bjørnene har alle barna hørt fortellingen fra før og språket i denne fortellingen er noe barna er kjent med. I tillegg til at pedagogisk leder forteller, bruker hen konkretene som gullhår, bjørnene, sengene, grøten og skogen. Alt dette er med på å styrke forståelsen av språket og hva som blir fortalt i fortellingen. Likevel lurer jeg på om dette gir rom for barnas fantasi, når de har hørt fortellingen flere ganger før og i tillegg får se konkretene. Karsrud sier at muligheten i fantasien ikke stopper i fiksjon, fordi fortellingen kan føre oss overalt gjennom fri fantasi (Karsrud, 2020, s. 25). Ettersom konkreter blir brukt i fortellingen, kan det tenkes at dette setter en stoppe for fantasien til barna. Dette fordi barna ikke trenger å bruke fri fantasi til å tenke seg hvordan gullhår ser ut eller huset til bjørnene. Man kan undre seg om konkretene som pedagogisk leder tar i bruk gjør at barna ikke får tatt i bruk forestillingsevnen på samme måte, som man ville ha gjort dersom man kun brukte språk som formidlingsverktøy.

På et annet plan gir konkretene barna støtte til forståelsen slik at det er lettere å følge med i fortellingen. Ettersom den pedagogiske lederen nevnte i det første intervjuet at hen så hvor de var i utviklingsstadiet, kanskje var det nødvendig for disse barna å ha konkreter som gjorde at det var lettere å forstå handlingen i fortellingen og å følge med på hva som ble fortalt. Slik at de ikke kun hadde tale men også kunne se hvordan karakterene i fortellingen så ut.

På den andre siden kunne jeg i observasjonen se at alle barna hadde hørt denne fortellingen før. I tillegg sa pedagogisk leder i det første intervjuet at barna hadde hørt fortellingen før og på småbarnsavdelingen ble den også fortalt ofte. Hen begrunnet valget av fortellingen med at barna liker repetisjon. Men hvor mye repetisjon skal barna få? Og når skal de få mulighet til å

utvikle fantasien sin gjennom fortellingen? Kunne man tatt bort noen av konkretene slik at barna kunne fått mulighet til å forestille seg noe av fortellingen.

5.3 Barnas inkludering i fortellingen

For å beholde konsentrasjonen til barna, kan man engasjere de og legge opp til respons gjennom fortellerstunden. Man kan få respons av barna gjennom å stille spørsmål og på denne måten inkludere dem i fortellerstunden (Karsrud, 2020, s.123-125). I det først intervjuet sa pedagogisk leder at barnas engasjement ble større når de fikk være med på å gi respons og være delaktige mens hen fortalte. Dette var noe jeg observerte i fortellerstunden, hvor det var flere tilfeller der barna fikk være med på å gi respons, gjennom at pedagogisk leder spurte dem om spørsmål. Barna fikk også være delaktig i fortellingen gjennom å bestemme hvor gamle bjørnene var og si hva deres tanker var. Dette hadde en oppkvikkende og engasjerende effekt på barna, og jeg opplevde at de ble mer investert i fortellingen og deltok aktivt.

5.4 Valg av fortelling

Den pedagogiske lederen valgte å fortelle gullhår og de tre bjørnene. Hen begrunnet valget med at de hadde hørt fortellingen før og at gjentagelse er bra for barna. Pedagogisk leder nevnte også at barna hadde kjennskap til fortellingen fra småbarnsavdelingen. Eskild & Hambro skriver at barnas alder er viktig å tenke på når man skal gjøre valget om hvilken fortelling som man skal fremføre til barnegruppen (Eskild & Hambro, 2005, s. 43). Ettersom denne boken passer til aldersgruppe 0-3år (Kruusval, 2013). Kan det være den er for enkel for barna? Under observasjonen observerte jeg barna som aktivt deltagende og de fulgte med. Hva om barna nesten bare får høre de samme fortellingene i barnehagen?

Da pedagogisk leder ble spurt om det var noe mer hen ønsket å tilføye var svaret at det var ønskelig og lære flere eventyr som de kunne fortelle til barna. Dette kan tyde på at datainnsamlingsprosessen har gjort pedagogisk leder observant på egen praksis, og at hen ønsket å lære flere eventyr kan vær en positiv ting som den pedagogiske lederen har blitt observant på grunnet denne prosessen. Ettersom den pedagogiske lederen forteller at de ønsker å lære flere fortellinger kan det tenkes at det ofte er de samme fortellingene barna for å høre. Og dersom barna i tillegg har hørt fortellingen på småbarnsavdelingen, kan man anse at de har hørt den samme fortellingen mange ganger før. At fortellingen passer bedre til mindre barn er noe Eskild og Hambro forklarer i sin bok, her skriver de at de aller minste barna ønsker gjentagelser (Eskild & Hambro, 2005, s. 43). I gullhår og de tre bjørnene er det flere gjentagelser og gjennom å høre fortellingen flere ganger får barna også gjentagelse av

fortellingen. Ettersom disse barna ikke tilhører i kategorien alle minste kan man argumenter for om de er for store for denne fortellingen?

6.0 Avslutning

I denne oppgaven har jeg forsket på hva en pedagogiske leder anser som viktig med formidlingen av muntlig fortelling. Mitt ønske var å vise viktigheten av muntlig fortelling og å forsøke å innføre mer muntlig fortelling i barnehagene.

6.1 Konklusjon

Muntlig fortelling er viktig for at barna får utviklet fantasi, fortellingsevnen og språket. Studiens funn viser at pedagogisk leder trekker frem en rekke elementer som er viktige ved formidling av muntlig fortelling. Disse har kommet frem både gjennom samtale i intervju, men også gjennom observasjon av pedagogisk leder sin praksis. Ved formidling av muntlig fortelling burde man gjøre fortellingen om til sin egen, skape eierforhold til den og ha det gøy når man forteller. Fortellingen blir mer levende når man bruker mer enn kun ord. Kroppsspråket og stemmebruken er noe som engasjerer barna i fortellerstunden og kan hjelpe til med barnas fokus. Tilrettelegge for barnas lytting gjøres gjennom å fjerne støy og forstyrrende elementer slik at barna kan være fullt tilstede i fortellerstunden.

Oppbygningen av fortellingen er viktig slik at det er lettere for barna å følge med. Dette kan man gjøre gjennom å invitere barna inn ved begynnelsen av fortellingen. Man kan stimulere nysgjerrigheten til barna og skape forventning ved fortelling gjennom å ha konkrete i en kiste. Mens fortellingens slutt skal være tydelig og gjerne en løsning. Det er fortelleren som skal lede barna gjennom fortellerstunden.

I barnehagen skal vi legge til rette for progresjon av språket til barna. Muntlig fortelling kan være med på å berike språket til barna. Ved å bruke konkrete i fortellingsstunden kan det være med på å forsterke forståelsen til barna som har bruk for dette.

Barnegruppens alder er viktig å ta i betraktning når man velger fortelling. Hvis barna trenger støtte i forståelsen av fortellingen kan man bruke konkrete som passer til handlingen. Gjennom å la barna være delaktige i fortellingen, gi respons og inkludere dem gjennom å stille spørsmål og lytte til hva de tenker er det lettere for barna å konsentrere seg om fortellingen.

6.2 Anbefalinger for bedre formidling

Jeg ønsker å hjelpe andre ansatte i barnehagen med formidling av muntlig fortelling. På bakgrunn av studiens funn har jeg satt sammen en rekke anbefalinger for bedre formidling av muntlige fortelling i barnehager:

- Gjøre fortellingen om til din egen.
- Fortellergleden din smitter over på lytteren.
- Tydelig oppbygging av fortellingen, få barna med deg i starten og en tydelig slutt.
- Gjennom å la barna være delaktige kan det bli lettere for deg som forteller og barna blir mer engasjerte og fokuserte.

Litteraturliste:

- Aspeli, W. (1996). *Fortell! Fortell!: Fortelling som drivkraft i lek og samspill*. Oslo: Pedagogisk Forum.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Gyldendal akademisk.
- Den Nasjonale forskningsetiske komiteen. (2009). *Veiledning for forskningsetisk og vitenskapelig vurdering av kvalitative forskningsprosjekt innen medisin og helsefag*. Hentet fra:
<https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/med-helse/vurdering-av-kvalitative-forskningsprosjekt-innen-medisin-og-helsefag/>
- Eskild, H & Hambro, B. (2005) *Snikk, Snakk, Snute: En praktisk bok om muntlig fortelling* (2. utg.) Ganesa Forlag AS
- Høigård, A (2021) *Barns språkutvikling: muntlig og skriftlig* (4. utg.). Oslo: Universitetsforlaget
- Karsrud, T. F (2020) *Muntlig fortelling i barnehagen: En vei til danning, livsmot og literacy*. Oslo: Cappelen Damm AS
- Kruusval, C* (2013) *Gullhår og de tre bjørnene*. Oslo: Cappelen Damm AS
- Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Oslo: Pedlex
- Kvale, S & Brinkmann, S (2021). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Phillips, L., (2000). Storytelling: *The seeds of children's creativity*“, *Australasian Journal of Early Childhood* 25(3), 1–6. <https://doi.org/10.1177/183693910002500302>
- Postholm, May Britt. 2010. *Kvalitativ metode: en innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Vedlegg

Vedlegg 1

Intervjuguide for første intervjuet

Hvordan jobber du med formidlingen i muntlig fortelling i barnehagen? (*Utdype, planlegging*)

Hva blir gjort med fortellingene for at de blir tilpasset barna? (*endres språket, navn, innhold*)

Hvordan arbeider du med språket i fortellingen? (*ord som må fornyes, karakterer som moderniseres?*)

Hva skaper fasinasjon hos barna? (*fortellingen, kjente karakterer/navn, stemmebruken*)

Hvordan engasjerer du barna i muntlig fortelling? (*blikk-kontakt, beveger deg rundt i rommet, bruker håndbevegelser, gjenstander, spenningstopper*)

Hvordan jobber du med stemmebruken i fortellingen? (*endres dem med karakterene, kontraster*)

Legger du vekt på noen spenningstopp med muntlig fortelling? (*Hva gjør dette med barna?*)

Hvordan jobber du med kroppsspråket? (*vifte med armer, viser størrelser, peker*)

Bruker du overraskelsesmomenter når du forteller for barna? (*overraskende handling, noe uventet som skjer*)

Hvis Ja - Hvilken følelse ønsker du at barna skal kjenne på med overraskelsesmomentene? (*glede, nysgjerrighet*)

Bruker du materiell som hjelpemidler? (*bøker, kostymer, gjenstander*)

Hvis ja -hvordan bruker du disse? (*viser bilder*)

Hvilken fortelling er det du skal fortelle?

Har barna hørt den før? (evt. noen av dem?)

Har du hatt noen utfordringer med fortelling tidligere? (barna ikke skjønner språket, for mange barn, for lange eller fokuset til barna?)

Hva ønsker du å legge vekt på nå?

Er det noen spesielle ting du ønsker å gjøre i forhold til barnehagegruppen?

Noe nytt du ønsker å gjøre denne gangen?

Noen spesielle sider/punkter i fortellingen som du ønsker å fokusere på?

Vedlegg 2

Observasjons guide

Glemmer sin egen formidlingsevne (*ped.leder*)

Noe nytt (*gjør ped.leder noe nytt med fortellingen som hen ikke nevnte i intervjuet*)

Hvordan er forholdet mellom ped.leder og barna? (*fyller barna med på ped.leder når hen forteller?*)

Går barnehagelæreren inn i rollen eller forteller hen bare?

Kommer barna med innspill (*får de delta i fortellingen*)

Blir det overraskelsesmomenter (*Hvis: hvordan reagerer barna? Se de ulike reaksjonene*)

Hvordan følger barna med? (*ser i luften, holder på med andre ting?*)

Virker de engasjerende? (*får ped.leder blikk-kontakt, er de stille?*)

Se på det hen sier hen ønsker å fokusere på?

Vedlegg 3

Intervjuguide for det andre intervjuet

Hvordan synes du det gikk? (*fortellermåte, engasjement, forstyrrelser*)

Hva synes du om formidlingen din? (*Se på tidligere svar om formidling*)

Var det noe som var overaskende? (*Ikke som forventet?*)

Hvordan var engasjementet hos barna? (*fulgte de med på deg? Forstyrrelser?*)

Hvordan forholdt du deg til barna? (*fikk de være med å delta? Gjette?*)

Hvis hen ikke nevner det, kan jeg spør om hvordan det gikk i forholdt til det hen ville endre på siden sist fortelling.

Ville du ha gjort noe annerledes til neste gang? (*endre forteller måte, karakterer, lengde*)

Hvis pedagogisk leder ikke nevner det så kan man ta inn: jeg observerte at

Har du noen annet du ønsker å tilføye? (*sluttkommentar*)

Vedlegg 4

	Språk	Formidling	Respons	Valg av fortelling
Intervju 1	<p>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua</p>	<p>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua</p>	<p>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua</p>	<p>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua</p>
Observasjon	<p>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua</p>	<p>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua</p>	<p>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua</p>	<p>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua</p>
Intervju 2	<p>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua</p>	<p>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua</p>	<p>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua</p>	<p>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua</p>

Vedlegg 5

Vil du bli intervjuet og observert vedrørende en Bacheloroppgave om muntlig fortelling i barnehagen?

Dette er et spørsmål om du ønsker å delta som informant gjennom observasjon og intervju til min Bacheloroppgave. Formålet med oppgaven er å undersøke hvordan pedagogisk leder jobber med muntlig fortelling i barnehagen.

I dette skrivet gis du informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Jeg ønsker å forske på hvordan pedagogisk leder jobber med muntlig fortelling i barnehagen. Jeg vil se på hva som blir gjort med fortellingene, hvordan fortellingene blir fortalt og se hvordan barna opplever det.

Intervjuet og observasjonen vil bestå av ca. 25 spørsmål, og vil vare i maks 60 minutter. Informasjonen som innhentes under intervjuet vil analyseres og skape grunnlaget for videre arbeid mot en bacheloroppgave. Prosjektdeltaker vil motta en intervjuguide med forskningsspørsmålene i forkant av intervjuet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta pga. din stilling som pedagogisk leder i barnehagen.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at du er med på en observasjon og to intervjuer. Intervjuene og observasjonen vil vare i maks 1 time. Intervjuene vil ta for seg spørsmål om hvordan du jobber med muntlig fortelling i barnehagen også vil jeg observere en muntlig fortelling i barnehagen. Jeg vil ta notater fra intervjuene og observasjonen.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Det vil kun være prosjektansvarlig som har tilgang til dine privatopplysninger. Informasjonen du gir i intervjuet vil bli anonymisert og delt med veileder, prosjektgruppe og i selve bacheloroppgaven.

Navn og kontaktopplysningene dine vil bli lagret på prosjektansvarlig sin datamaskin, og vil bli slettet etter oppgaven er levert inn.

Intervjudeltakerne vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjonen.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes **04.01.2020**. Ved prosjektslutt vil personopplysninger slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,

å få rettet personopplysninger om deg,

få slettet personopplysninger om deg,

få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og

å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Universitetet i Stavanger ved student:

Email:

5073

Med vennlig hilsen

SAMTYKKEERKLÆRING

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet, og har fått anledning til å stille spørsmål.

Jeg samtykker til:

å delta i intervju og observasjon

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 06.01.2020

Prosjektdeltakers navn med blokkbokstaver:

.....

.....

(Signert av prosjektdeltaker, dato)